

MERSİN ÜNİVERSİTESİ KILIKIA ARKEOLOJİSİNİ ARAŞTIRMA MERKEZİ
MERSIN UNIVERSITY PUBLICATIONS OF THE RESEARCH CENTER OF
CILICIAN ARCHAEOLOGY

OLBA XXVI

(Ayrıbasım / Offprint)

KAAM YAYINLARI

OLBA

XXVI

© 2018 Mersin Üniversitesi/Türkiye

ISSN 1301 7667

Yayıncı Sertifika No: 18698

OLBA dergisi;

ARTS & HUMANITIES CITATION INDEX, EBSCO, PROQUEST

ve

TÜBİTAK-ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri Tabanlarında taranmaktadır.

Alman Arkeoloji Enstitüsü'nün (DAI) Kısaltmalar Dizini'nde 'OLBA' şeklinde yer almaktadır.

OLBA dergisi hakemlidir. Makalelerdeki görüş, düşünce ve bilimsel değerlendirmelerin yasal sorumluluğu yazarlara aittir.

The articles are evaluated by referees. The legal responsibility of the ideas, opinions and scientific evaluations are carried by the author.

OLBA dergisi, Mayıs ayında olmak üzere, yılda bir kez basılmaktadır.

Published each year in May.

KAAM'ın izni olmadan OLBA'nın hiçbir bölümü kopya edilemez.

Alıntı yapılması durumunda dipnot ile referans gösterilmelidir.

It is not allowed to copy any section of OLBA without the permit of the Mersin University

(Research Center for Cilician Archaeology / Journal OLBA)

OLBA dergisinde makalesi yayımlanan her yazar, makalesinin baskı olarak ve elektronik ortamda yayımlanmasını kabul etmiş ve telif haklarını OLBA dergisine devretmiş sayılır.

Each author whose article is published in OLBA shall be considered to have accepted the article to be published in print version and electronically and thus have transferred the copyrights to the Mersin University

(Research Center for Cilician Archaeology / Journal OLBA)

OLBA'ya gönderilen makaleler aşağıdaki web adresinde ve bu cildin giriş sayfalarında belirtilen formatlara uygun olduğu takdirde basılacaktır.

Articles should be written according to the formats mentioned in the following web address.

Redaktion: Dr. Öğr. Üyesi Deniz Kaplan

OLBA'nın yeni sayılarında yayınlanması istenen makaleler için yazışma adresi:

Correspondance addresses for sending articles to following volumes of OLBA:

Prof. Dr. Serra Durugönül

Mersin Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü

Çiftlikköy Kampüsü, 33342 Mersin - TURKEY

Diğer İletişim Adresleri

Other Correspondance Addresses

Tel: +90 324 361 00 01 • 14730 / 14734

Fax: +90 324 361 00 46

web mail: www.kaam.mersin.edu.tr

www.olba.mersin.edu.tr

e-mail: sdurugonul@gmail.com

Baskı / Printed by

Son Söz Gazete Matbaa Yay. Kırt. Ltd. Şti.

İvedik OSB. 1341. Cadde No. 56 Yenimahalle/ANKARA

Tel: +90 312 394 57 71 • Sertifika No: 18698

Grafik / Graphic

Digilife Dijital Basım Yay. Tan. ve Org. Hiz. San. ve Tic. Ltd. Şti.

Güvenevler Mah. 1937 Sk. No.33 Yenişehir / MERSİN

Tel: +90 324 231 14 16 www.digilifemersin.com

MERSİN ÜNİVERSİTESİ KILIKIA ARKEOLOJİSİNİ ARAŞTIRMA MERKEZİ
(KAAM) YAYINLARI-XXVI

MERSIN UNIVERSITY PUBLICATIONS OF THE RESEARCH CENTER OF
CILICIAN ARCHAEOLOGY (KAAM)-XXVI

Editörler

Serra DURUGÖNÜL
Murat DURUKAN
Gunnar BRANDS
Deniz KAPLAN

OLBA Bilim Kurulu

Prof. Dr. Mehmet ÖZDOĞAN (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Fikri KULAKOĞLU (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Serra DURUGÖNÜL (Mersin Üniversitesi)
Prof. Dr. Marion MEYER (Viyana Üniversitesi)
Prof. Dr. Susan ROTROFF (Washington Üniversitesi)
Prof. Dr. Kutalmış GÖRKAY (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. İ. Hakan MERT (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Eda AKYÜREK-ŞAHİN (Akdeniz Üniversitesi)
Prof. Dr. Yelda OLCAY-UÇKAN (Anadolu Üniversitesi)

MERSİN

2018

İçindekiler / Contents

Işıl Demirtaş <i>Güvercinkayası “Coba” Tipi Tarazlı Kâseleri</i> (“Coba” Type Scraped Bowls at Güvercinkayası)	1
Mahmut Bilge Baştürk - Meltem Doğan-Alparslan <i>A New Hieroglyphic Seal from Şarhöyük</i> (Şarhöyük’te Bulunan Yeni Bir Hiyeroglifli Mühür)	31
Kurtuluş Kıymet <i>Salat Tepe Ritüellerine İlişkin Bulguların Hitit-Hurri Metinleri ile Karşılaştırılması</i> (Comparison of Salat Tepe Ritual Contexts with Hittite-Hurrian Ritual Texts)	41
Ayşe F. Erol– Ertaç Yıldırım <i>Ordu/Fatsa Cıngirt Kayası Kazısı Bronz Buluntuları</i> (Bronze Finds from Ordu/Fatsa Cıngirt Kayası Excavations)	97
Mehmet Gürbüzler <i>Late Roman Pottery From a Building in Klazomenai</i> (Klazomenai’de Bir Yapıdan Ele Geçen Geç Roma Seramikleri)	135
Emre Okan - Cenker Atila - Ali Akın Akyol <i>The Greco-Italic Amphorae Found on Maltepe Tumulus in Phocaea</i> (Phokaia Maltepe Tümülüsünde Bulunan Greko-İtalik Amphoralar)	177
Polat Ulusoy <i>Klazomenai Asty’sünde Bulunmuş Arkaik Dönem Yapı ve Anıtlara Ait Parçalar ve Kutsal Alanların İncelenmesi</i> (Research on Fragments of Archaic Period Structure and Monument Found at Asty of Klazomenai and Sanctuaries)	215
Rahşan Tamsü-Polat <i>Yazılıkaya/Midas Vadisi Akpara Kale Mezarları</i> (Yazilikaya/Midas Valley Akpara Kale Tombs)	261
Aytekin Erdoğan - Sabri Arıcı <i>Tripolis’de Bulunmuş Çocuk Dionysos Heykeli</i> (Die Statue des Kind Dionysos aus Tripolis)	285

S. Yücel Şenyurt - Serra Durugönül <i>Kurul (Ordu) Kalesi'nde Bir Kybele Heykeli</i> <i>(A Cybele Statue in the Fortress of Kurul (Ordu))</i>	305
Ayşe Aydın <i>Ödemiş Müzesi'ndeki Lahit</i> <i>(A Sarcophagus in the Museum of Ödemiş)</i>	345
Selda Yeni - Fatma Avcu - N. Eda Akyürek Şahin <i>Mysia Bölgesi'nden Beş Yeni Mezar Epigramı</i> <i>(Five New Grave Epigrams from Mysia)</i>	369
Hüseyin Uzunoglu <i>On the Use of "ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΕΙΝ" in Building Inscriptions</i> <i>(Yapı Yazıtlarında κατασκευάζειν Fiilinin Kullanımı Üzerine)</i>	387
M. Ertan Yıldız <i>Tlos'tan İki Yeni Mezar Yazıtı</i> <i>(Zwei Neue Inschriften aus Tlos)</i>	405
Yadigar Doğan - Fatma Avcu <i>Nallıhan ve Çevresinden Yeni Yazıtlar II</i> <i>(New Inscriptions From Nallıhan and its Vicinity II)</i>	415

MERSİN ÜNİVERSİTESİ
KILIKIA ARKEOLOJİSİNİ ARAŞTIRMA MERKEZİ
BİLİMSEL SÜRELİ YAYINI ‘OLBA’

Kapsam

Olba süreli yayını Mayıs ayında olmak üzere yılda bir kez basılır. Yayınlanması istenilen makalelerin en geç her yıl Kasım ayında gönderilmiş olması gerekmektedir. 1998 yılından bu yana basılan Olba; Küçükasya, Akdeniz bölgesi ve Ortadoğu’ya ilişkin orijinal sonuçlar içeren Antropoloji, Prehistorya, Protohistorya, Klasik Arkeoloji, Klasik Filoloji (ve Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri), Eskiçağ Tarihi, Nüvizmatik ve Erken Hıristiyanlık Arkeolojisi alanlarında yazılmış makaleleri kapsamaktadır.

Yayın İlkeleri

1. a. Makaleler, Word ortamında yazılmış olmalıdır.
b. Metin 10 punto; özet, dipnot, katalog ve bibliyografya 9 punto olmak üzere, Times New Roman (PC ve Macintosh) harf karakteri kullanılmalıdır.
c. Dipnotlar her sayfanın altına verilmeli ve makalenin başından sonuna kadar sayısal süreklilik izlemelidir.
d. Metin içinde bulunan ara başlıklarda, küçük harf kullanılmalı ve koyu (bold) yazılmalıdır. Bunun dışındaki seçenekler (tümünün büyük harf yazılması, alt çizgi ya da italik) kullanılmamalıdır.
2. Noktalama (tireler) işaretlerinde dikkat edilecek hususlar:
 - a. Metin içinde her cümlelin ortasındaki virgülden ve sonundaki noktadan sonra bir tab boşluk bırakılmalıdır.
 - b. Cümle içinde veya cümle sonunda yer alan dipnot numaralarının herbirisi noktalama (nokta veya virgül) işaretlerinden önce yer almalıdır.
 - c. Metin içinde yer alan “fig.” ibareleri, küçük harf ile ve parantez içinde verilmeli; fig. ibaresinin noktasından sonra bir tab boşluk bırakılmalı (fig. 3); ikiden fazla ardışık figür belirtiliyorsa iki rakam arasına boşluksuz kısa tire konulmalı (fig. 2-4). Ardışık değilse, sayılar arasına nokta ve bir tab boşluk bırakılmalıdır (fig. 2. 5).
 - d. Ayrıca bibliyografya ve kısaltmalar kısmında bir yazar, iki soyadı taşıyorsa

soyadları arasında boşluk bırakmaksızın kısa tire kullanılmalıdır (Dentzer-Feydy); bir makale birden fazla yazarlı ise her yazardan sonra bir boşluk, ardından uzun tire ve yine boşluktan sonra diğer yazarın soyadı gelmelidir (Hagel – Tomaschitz).

3. “Bibliyografya ve Kısaltmalar” bölümü makalenin sonunda yer almalı, dipnotlarda kullanılan kısaltmalar, burada açıklanmalıdır. Dipnotlarda kullanılan kaynaklar kısaltma olarak verilmeli, kısaltmalarda yazar soyadı, yayın tarihi, sayfa (ve varsa levha ya da resim) sıralamasına sadık kalınmalıdır. Sadece bir kez kullanılan yayınlar için bile aynı kurala uyulmalıdır.

Bibliyografya (kitaplar için):

Richter 1977 Richter, G., Greek Art, NewYork.

Bibliyografya (Makaleler için):

Corsten 1995 Corsten, Th., “Inschriften aus dem Museum von Denizli”, Ege Üniversitesi Arkeoloji Dergisi III, 215-224, lev. LIV-LVII.

Dipnot (kitaplar için)

Richter 1977, 162, res. 217.

Dipnot (Makaleler için)

Oppenheim 1973, 9, lev.1.

Diğer Kısaltmalar

age.	adı geçen eser
ay.	aynı yazar
vd.	ve devamı
yak.	yaklaşık
v.d.	ve diğerleri
y.dn.	yukarı dipnot
dn.	dipnot
a.dn.	aşağı dipnot
bk.	Bakınız

4. Tüm resim, çizim ve haritalar için sadece “fig.” kısaltması kullanılmalı ve figürlerin numaralandırılmasında süreklilik olmalıdır. (Levha, Resim, Çizim, Şekil, Harita ya da bir başka ifade veya kısaltma kesinlikle kullanılmamalıdır).

5. Word dökümanına gömülü olarak gönderilen figürler kullanılmamaktadır. Figürlerin

mutlaka sayfada kullanılması gereken büyüklükte ve en az 300 pixel/inch çözünürlükte, photoshop tif veya jpeg formatında gönderilmesi gerekmektedir. Adobe illustrator programında çalışılmış çizimler Adobe illustrator formatında da gönderilebilir. Farklı vektörel programlarda çalışılan çizimler photoshop formatına çevrelemiyorsa pdf olarak gönderilebilir. Bu formatların dışındaki formatlarda gönderilmiş figürler kabul edilmeyecektir.

6. Figürler CD'ye yüklenmelidir ve ayrıca figür düzenlemesi örneği (layout) PDF olarak yapılarak burada yer almalıdır.
7. Bir başka kaynaktan alıntı yapılan figürlerin sorumluluğu yazara aittir, bu sebeple kaynak belirtilmelidir.
8. Makale metninin sonunda figürler listesi yer almalıdır.
9. Metin yukarıda belirtilen formatlara uygun olmak kaydıyla 20 sayfayı geçmemelidir. Figürlerin toplamı 10 adet civarında olmalıdır.
10. Makaleler Türkçe, İngilizce veya Almanca yazılabilir. Türkçe yazılan makalelerde yaklaşık 500 kelimelik Türkçe ve İngilizce yada Almanca özet kesinlikle bulunmalıdır. İngilizce veya Almanca yazılan makalelerde ise en az 500 kelimelik Türkçe ve İngilizce veya Almanca özet bulunmalıdır. Makalenin her iki dilde de başlığı gönderilmelidir.
11. Özeti altında, Türkçe ve İngilizce veya Almanca olmak üzere altı anahtar kelime verilmelidir.
12. Metnin word ve pdf formatlarında kaydı ile figürlerin kopyalandığı iki adet CD (biri yedek) ile birlikte bir orijinal ve bir kopya olmak üzere metin ve figür çıktısı gönderilmelidir.
13. Makale içinde kullanılan özel fontlar da CD'ye yüklenerek yollanmalıdır.

MERSIN UNIVERSITY
‘RESEARCH CENTER OF CILICIAN ARCHAEOLOGY’
JOURNAL ‘OLBA’

Scope

Olba is printed once a year in May. Deadline for sending papers is November of each year.

The Journal ‘Olba’, being published since 1998 by the ‘Research Center of Cilician Archeology’ of the Mersin University (Turkey), includes original studies done on antropology, prehistory, protohistory, classical archaeology, classical philology (and ancient languages and cultures), ancient history, numismatics and early christian archeology of Asia Minor, the Mediterranean region and the Near East.

Publishing Principles

1. a. Articles should be written in Word programs.
b. The text should be written in 10 puntos; the abstract, footnotes, catalogue and bibliography in 9 puntos ‘Times New Roman’ (for PC and for Macintosh).
c. Footnotes should take place at the bottom of the page in continous numbering.
d. Titles within the article should be written in small letters and be marked as bold. Other choises (big letters, underline or italic) should not be used.
2. Punctuation (hyphen) Marks:
 - a. One space should be given after the comma in the sentence and after the dot at the end of the sentence.
 - b. The footnote numbering within the sentence in the text, should take place before the comma in the sentence or before the dot at the end of the sentence.
 - c. The indication fig.:
 - * It should be set in brackets and one space should be given after the dot (fig. 3);
 - * If many figures in sequence are to be indicated, a short hyphen without

space between the beginning and last numbers should be placed (fig. 2-4); if these are not in sequence, a dot and space should be given between the numbers (fig. 2. 5).

- d) In the bibliography and abbreviations, if the author has two family names, a short hyphen without leaving space should be used (Dentzer-Feydy); if the article is written by two or more authors, after each author a space, a long hyphen and again a space should be left before the family name of the next author (Hagel – Tomaschitz).
3. The ‘Bibliography’ and ‘Abbreviations’ should take part at the end of the article. The ‘Abbreviations’ used in the footnotes should be explained in the ‘Bibliography’ part. The bibliography used in the footnotes should take place as abbreviations and the following order within the abbreviations should be kept: Name of writer, year of publishment, page (and if used, number of the illustration). This rule should be applied even if a publishment is used only once.

Bibliography (for books):

Richter 1977 Richter, G., Greek Art, New York.

Bibliography (for articles):

Corsten 1995 Corsten, Th., “Inschriften aus dem Museum von Denizli”, Ege Üniversitesi Arkeoloji Dergisi III, 215-224, pl. LIV-LVII.

Footnotes (for books):

Richter 1977, 162, fig. 217.

Footnotes (for articles):

Oppenheim 1973, 9, pl.1.

Miscellaneous Abbreviations:

op. cit.	in the work already cited
idem	an author that has just been mentioned
ff	following pages
et al.	and others
n.	footnote
see	see
infra	see below
supra	see above

4. For all photographies, drawings and maps only the abbreviation ‘fig.’ should be used

in continuous numbering (remarks such as Plate, Picture, Drawing, Map or any other word or abbreviation should not be used).

5. Figures, embedded in Word documents can not be used. Figures have to be in the length in which they will be used in the page, being at least 300 pixel/inch, in photoshop tif or jpeg format. Drawings in adobe illustrator can be sent in this format. Drawings in other vectoral programs can be sent in pdf if they can't be converted to photoshop. Figures sent in other formats will not be accepted.
6. Figures should be loaded to a CD and a layout of them as PDF should also be undertaken.
7. Photographs, drawings or maps taken from other publications are in the responsibility of the writers; so the sources have to be mentioned.
8. A list of figures should take part at the end of the article.
9. The text should be within the remarked formats not more than 20 pages, the drawing and photographs 10 in number.
10. Papers may be written in Turkish, English or German. Papers written in Turkish must include an abstract of 500 words in Turkish and English or German. It will be appreciated if papers written in English or German would include a summary of 500 words in Turkish and in English or German. The title of the article should be sent in two languages.
11. Six keywords should be remarked, following the abstract in Turkish and English or German.
12. The text in word and pdf formats as well as the figures should be loaded in two different CD's; furthermore should be sent, twice the printed version of the text and figures.
13. Special fonts should be loaded to the CD.

NALLIHAN ve ÇEVRESİNDEN YENİ YAZITLAR II

Yadigâr DOĞAN – Fatma AVCU *

ABSTRACT

New Inscriptions From Nallıhan and its Vicinity II

This contribution presents five new inscriptions. Four of these inscriptions are from the vicinity of Nallıhan and one inscription (No.1) stands at the Ayhan Sümer Culture Centre at Nallıhan. First two of inscriptions are funerary epigrams. The other two of them are funerary inscriptions and the last one of these inscriptions has reached as fragment. The cylindrical altar (No.1) was erected by Sigeros for his wife Elpis and stands at garden of Ayhan Sümer Culture Centre. The second funerary epigram (No.2) belongs to the Claudii family. No.3 which was erected for Antonius Byblos and his wife Antonia Rodope is an cylindrical altar. No.4 was erected for Nike. No. 5 has reached as fragment.

Keywords: Nallıhan; Bithynia; Juliopolis; Galatia; Epigram, Funerary Inscriptions.

ÖZ

Bu çalışmada 1 tanesi Nallıhan Ayhan Sümer Kültür Merkezi bahçesinde korunan ve 4 tanesi Nallıhan çevresinden olan 5 adet yeni yazıt tanıtılacaktır. Yazıtlardan iki adedi ölçülü bir biçimde yazılmış olan mezar epigramlarıdır. Diğer iki tanesi mezar yazıtı, sonuncusu ise fragman şeklinde günümüze kalmış bir eserdir. Silindirik formda mezar altarı (No. 1) Sigeros tarafından karısı Elpis için yaptırılmış olan mezar epigramıdır ve yazıt Nallıhan Ayhan Sümer Kültür Merkezi'nin bahçesinde korunmaktadır. No. 2'de tanıtılan mezar epigramı Claudii ailesine aittir. Antonius Byblos ve karısı Antonia Rodope'nin mezar yazıtının tanıtıldığı No. 3 ise silindirik formda bir mezar altarıdır. No. 4'de Nike için yaptırılmış olan mezar yazıtı tanıtılmaktadır. No. 5 ise günümüze fragman olarak kalmıştır.

Keywords: Nallıhan; Bithynia; Iuliopolis; Galatia; Epigram; Mezar Yazıtı.

* MA. Yadigâr DOĞAN, Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri Bölümü, Antalya. E-posta: yadigardogan@hotmail.com.
Arş. Gör. Fatma AVCU, Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri Bölümü, Antalya. E-posta: fatmaavcu@akdeniz.edu.tr.

Kuzeyinde Bolu, güneyinde Eskişehir illeri bulunan ve Ankara'nın 160 km doğusunda yer alan Nallıhan ilçesi konumu itibari ile Bithynia, Phrygia ve Galatia Bölgelerinin kesiştiği noktada bulunmaktadır (bkz. fig. 6). İlçenin en büyük iki beldesi Çayırhan ve Sarıyar beldeleridir. Ayrıca ilçe sınırları içerisinde az sayıda pre-historik yerleşim izleri elde edilen en erken arkeolojik veriler arasındadır¹. Çayırhan Beldesi'nde, Gül Şehri Mevkii'nde çoğunluğu bugün Sarıyar Barajı altında kalmış olan antik Iuliopolis kenti bilinmektedir². Son yıllarda Anadolu Medeniyetleri Müzesi tarafından ilçe çevresinde yürütülen araştırmalar sayesinde pek çok yazıt ele geçmiştir ve yazıtların, bu makalede tanıtacak olduklarımız dahil olmak üzere büyük bir kısmı Nallıhan Ayhan Sümer Kültür Merkezi bahçesinde korunmaktadır. Antik kaynaklar, epigrafik ve arkeolojik veriler Iuliopolis kentine ve tarihine ışık tutmaktadır³.

Bu makale daha önce tarafımızca yayınlanmış olan ve Nallıhan Ayhan Sümer Kültür Merkezi bahçesinde korunan yazıtları tanıttığımız makalenin devamı niteliğindedir⁴. Burada tanıtılacak olan yazıtlar, bir tanesi hariç, Nallıhan'a bağlı çeşitli köylerde bulunmaktadır.

No.1. Elpis İçin Mezar Yazıtı (fig. 1-1a)

Mermer altar. Bul. Yeri: Köyiçi Mevkii, muhtarlık binası önünde, Kabaca Köyü/ Nallıhan/Ankara. Şimdi Ayhan Sümer Kültür Merkezi bahçesinde korunmaktadır; Env. No: Kabaca 2010-1; Y.: 195 cm.; Ç.: 70 cm.; HY.: 4-6 cm.

Silindirik şeklindeki sütunun baş kısmı gövdeye oranla daha geniştir. Yıpranmış olan baş kısmının üst yüzünde kenet deliği ve metal akıtma kanalı mevcuttur. Köye nereden getirildiği bilinmeyen sütunun yakınlarında ölçü bakımından sütun ile uyum içerisinde olan bir sütun başlığı bulunmuştur. Olasılıkla bu iki parça birbirine aittirler. Sütunun yazıtlı yüz kısmına göre sol alt tarafı kırılmıştır. Sütunda 12 satırlık Eski Yunanca epigram şeklinde yazılmış yazıt okunmaktadır.

τοῦτο τὸ σῆμα βλέπεις,
οἶον κατέχει γλυκὸ πνεῦμα
Σειγηροῦ γαμετῆν Ἑλπίδα
4 τοῦνομ' ἔχουσαν. οἵτινες
ἤσκησαν ἐν ἀλλήλοις βίον
ἀγνὸ[v] πολλὰ κοπωθέντες.
ἴσαν [συμβι]οτοῦ τῆδε φιλαν-

1 Bk. <http://www.tayproject.org>. (Erişim Tarihi:09.09.2017).

2 Kazı raporları için bk. Günel – Yurttagül – Yağcı 1992; Devocioğlu 2011; Arslan – Cinemre – Erdoğan 2011; Arslan v.d. 2011; Arslan v.d. 2012; Cinemre 2013; Sağır – Metin – Cinemre 2015; Sağır – Metin – Çelik, 2016.

3 Ayrıntılı bilgi için bk. Onur 2014. Bölgeden yayınlanan epigrafik malzemeler için bk. RECAM II, no. 151-165; Marek 2000; Avcu – Doğan 2014; C. Onur 2014; Avcu 2016; Güney 2016; Marek – Adak 2016.

4 Avcu – Doğan 2014.

- 8 δρεΐα [ύπερβ]αλοῦσα γυναι̃κας,
 ις μνή[μην ἀγ]αθὴν ὁ σύννευ-
 νος A[ca.5-6 ἐ]ποίησα σῆμα
 τόδ' ἀγ[λαόν τ]οῦτο γάρ
 12 ἐσ[τι τό τέλος].

*Öyle bir mezara bakıyorsun ki, Sigeros'un
 Elpis adında eşini tatlı bir ruh olarak saklayan
 Onlar ki çokça didinip bezediler birbirlerine nezih bir yaşam
 Hayat arkadaşının (eşseverliğine) denk o da koca severlikte geride bıraktı diğer
 kadınları,
 Aynı şekilde kocası olan ben de iyi hatırası için yaptırđım bu görkemli mezarı
 Zira son budur!*

Şiir diyalog şeklinde yazılmış olmamasına rağmen yine de ilk satırdan şiirde bir hitap olduğu anlaşılmaktadır. Genel olarak böylesi seslenişlerde “ey yoldan geçen (παροδεΐται)” ya da “ey yabancı (ξένε)” hitaplarının kullanıldığı görülmektedir⁵. Burada yapılan söz konusu sesleniş mezarın karşısında duran herhangi bir kimse için yapılmıştır.

Str. 3: Σειγηρός ismi Küçük Asya'dan sadece Kibyra'dan bir yazıtta görülmektedir⁶. Etimolojik olarak σιγάω fiilinden türetilmiş bir sıfat olan isim “sessiz, ketum” anlamına gelmektedir. İsmın aynı zamanda bir köle ismi de olduğu bilinmektedir⁷.

Str. 10: ἐποίησα = ἐποίησα. Şiirin içeriği bakımından 10. satırda ἐποίησα fiilinden önceki boşluk için zarf olarak değerlendirilecek bir ifade gelmelidir. Bu bağlamda taş üzerindeki boş kısım hesaba katılarak “A” harfi ile başlayan ἀνιάζων⁸ (yas tutmak), ἀναβοῶν⁹ (ağlamak) anlamlarına gelen fiiller ya da ἀνιαρός (kederli) sıfatından türetilmiş olan ἀνιαρῶς zarfı önerilebilir.

Str. 11 – 12: τοῦτο γάρ ἐστι τό τέλος ifadesinin epigram sonlarındaki kullanımını üzerine örnek için bk. Bernand – Étienne 1969, no. 143; Aphrodisias, no. 398.

Şiirin ölçüsü: Şiirde 7 mısra var gözükmektedir, ancak mısraların vezninde hatalar vardır. Beş *heksametron* ve iki *pentametron*'dan oluşmuş gözüken şiirde *pentametron*'larda birer ayak fazlalık bulunmaktadır.

5 Örnek olarak bk. Merkelbach – Stauber 1998, no. 04/23/03, 05/01/94, 07/08/02; Merkelbach – Stauber 2001, no. 09/02/99, 10/01/04. Buradaki seslenişe benzer bir ifade için bk. Mendel 1903, no. 25.

6 IKibyra, no. 199.

7 Solin 1982, 774. Ayrıca ismin geçtiği diğer örnekler için bk. IG II2, no. 2085, 2199; IGBulg V, no. 5577; IGUR I, no. 160.

8 Bk. LSJ sv. “ἀνιάζω”.

9 Bk. LSJ sv. “ἀναβοάω”.

<i>Misra 1</i>	τοῦτο τὸ σῆμα βλέπεις οἷον κατέχει γλυκὺ πνεῦμα
<i>Misra 2</i>	Σειγηροῦ γαμετῆν Ἑλπίδα τοῦνομ' ἔχουσαν
<i>Misra 3</i>	οἵτινες ἤσκησαν ἐν ἀλλήλοις βίον ἀγνὸ[v]
<i>Misra 4</i>	πολλὰ κοπωθέντες ἴσαν [συμβι]οτοῦ τῆδε
<i>Misra 5</i>	φιλανδρεία [ὑπερβ]αλοῦσα γυναικας ἰς μνή[μην]
<i>Misra 6</i>	ἀγ]αθὴν ὁ σύνεννος ἀ[— — — —]ποίησα
<i>Misra 7</i>	σῆμα τὸδ' ἄγ[λαόν τ]οῦτο γὰρ ἐσ[τι τὸ τέλος.

Tarih: *sigma* harfinin köşeli kullanımı ve *phi* harfinin baklava biçimli olması yazıtın Roma İmparatorluk Dönemi sonlarına, olasılıkla İS 3. ve 4. yüzyıllara işaret etmektedir.

No. 2. Claudii Ailesinin Mezar Yazıtı (fig. 2-2a-b)

Mermer altar. Bul. Yeri: Sobran Köyü. Kolaylı Mevkii'ndeki Roma nekropolisinden muhtarlık binasına getirilmiştir. Env. No.: -- ; Ölçüleri: Y.: 103 cm; G.: 86 cm; D.: 67 cm; HY.: 3,5-4 cm.

Üst kısmında profil bulunan altarın alçak bir başlık kısmı vardır. Üzerinde dübel deliği olmayan başlığın her iki tarafında akroter ve akroterlerin arasında çiçek betimi görülmektedir. Başlığın sağ ve sol tarafındaki yüzlerde de aynı şekilde akroter ve çiçek betimlemeleri işlenmiştir. Altarın arka yüzü harç ile bir duvara yapıştırılmış olduğundan dolayı görülememektedir. Aynı akroter ve çiçek bezemeleri arka yüzde de olasılıkla mevcuttur. Altarın ön yüzünde epigram şeklinde yazılmış 8 satırlık Eski Yunanca yazıt iyi korunmuş şekildedir.

	ἐνθάδε τοὺς ἀγαθοὺς
2	κατὰ γαῖα καλύπτει.
	Κλ(αύδιον) Σύνφορον τοῦδε
4	πινυτῆν δάμαρτα Κλαύδιαν
	Κοιτωνίδα εἰναέτη
6	δαὶ παῖδα νέον Σύνφο-
	ρον υἱέος υἱωνὸν πρὶν
8	ἦβης μέτρον ἰκέσθαι.

Burası saklar yerin altında iyi kimseleri:

Claudius Symphoros'u ve onun ihtiyatkâr zevcesi Claudia Koitonis'i;

Hele ki oğlunun torununu dokuz yaşındaki taze çocuk Symphoros'u,

henüz ulaşmadan gençlik çağına.

Str. 4: δάμαρτα: Yazıtlarda çok nadir olarak belgelenmiş olan ve “eş, zevce”

anlamına gelen kelime¹⁰, Küçük Asya’da ilk kez bu epigram ile belgelenmiş olması bakımından önemlidir. Belgelenmiş olduğu diğer epigramlar için bk. Rizakis 2008, 83-84, no. 23 (SEG 31, no. 379); SEG 51, no. 824; Bernard – Bernard 1960, 61-65, no. 19 (SEG 20, no. 676).

Str. 6: δαι = δέ.

Yazıttan Symphoros ve Koitonis çiftinin dışında, oğullarının torunu olan Symphoros’un da mezarı paylaştığı görülmektedir. Çocuğun erken yaşta, reşit olmadan ölmüş olduğu ve yaşı belirtilirken, ölüm nedenine dair herhangi bir bilgi verilmemektedir¹¹.

Şiirin ölçüsü: *Hexametron* ölçüde yazılmış olduğu anlaşılan bu kısa epigramda ilk ve son mısralarda vezinde hatalar bulunmaktadır. İlk mısra ἐνθάδε | τοὺς ἀγα|θοὺς κατὰ | γαῖα κα|λύπτει *hexametron* ölçüsü için hece ölçüleri bakımından uyumluluk gösterse de mısra beş ayakta bitmektedir. Bir alt satırdan bir sonraki kelime ise 3 heceli olduğundan dolayı mısranın beş ayak problemini çözmemektedir. Mısra için τοὺς ἀγαθοὺς sıfatının tamlananı olarak aynı halde olan ἄνδρας kelimesi eklenmesi ayak problemini ortadan kaldırmaktadır. Vezin ikinci ve üçüncü mısra için de *hexametron* ölçüde devam etmektedir. Ancak son mısraya gelindiğinde ölçü bozulmaktadır. Geride kalan satırlar bir *hexametron* oluşturmakta ancak ikέσθαι kelimesi tek başına kalmaktadır.

<i>Mısra 1</i>	ἐνθάδε τοὺς ἀγαθοὺς <ἄνδρας> κατὰ γαῖα καλύπτει
<i>Mısra 2</i>	Κλ. Σύνφορον τοῦδε πινυτὴν δάμαρτα Κλαύδιαν
<i>Mısra 3</i>	Κοιτωνίδα εἰναέτη δαι παῖδα νέον
<i>Mısra 4</i>	Σύνφορον υἱέος υἱωνὸν πρὶν ἥβης μέτρον ικέσθαι.

Tarih: Mezar sahibi şahsın ve eşinin Claudius *nomen gentilicium*unu taşımaları ailenin Claudius Dönemi’nde (İS 41-54) Roma vatandaşlık hakkını almış olduklarını göstermektedir. Dolayısıyla yazıt İS 1. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenebilir. Harf karakterleri de bu durumu desteklemektedir.

No. 3. Antonius Byblos ve Antonia Rodope’nin Mezarı (fig. 3)

Mermerden mezar altarı. Bul. Yeri: Kirsetepe. Şimdi Gökçeöz Köyü meydanında muhtarlığın hemen yanında gömülü halde durmaktadır. Env. No.: 2010-2; Ölçüler: Y.: 104 cm.; Ç: 47 cm.; HY.: 3 cm.

Silindir biçimde tasvir edilen taşın sütun ve başlığı birlikte işlenmiştir. Üstten profillendirilmiş olan altların gömülü olan alt kısmının da aynı şekilde olduğu ifade edilmiştir. Eserin üzerinde herhangi bir motif görülmemektedir. Altar kısmen kırıktır

10 Bk. LSJ sv. “ἡ δάμαρ”.

11 Antik Dönem’de çocuk yaşta ölümler çok sık rastlanılan bir durumdur. Çocuk ölümlerine ilişkin bk. Laes 2004, 153-170; Laes 2008, 85-122; ayrıca bk. Golden 1988, 152-163.

ve yüzeyinde yıpranmalar mevcuttur. Sütun gövdesinde silik bir şekilde korunmuş olan 9 satırlık Eski Yunanca yazıt düzensiz bir şekilde yazılmıştır. Eserin altı kısmında bulunan ve son iki satırı da kapsayan büyük bir kırık satırların sadece ilk harflerinin okunmasına olanak sağlamaktadır.

2 Ἀντώνιος Βύ[β]λος
 και Ἀντωνία Ῥοδό-
 πη ζῶντες [κ]αὶ φρονοῦν-
 4 τες ἐτεύξαμεν τό[δε] ἐν-
 θάδε ἑαυτοῖς πίστιν λα[βόν]-
 6 τες καὶ φυλάξαντες φιλο[φρό-
 σ]ονις τοῦδ[ε τὸ μνημα?].
 8 ΗΜΩΝΜΟ
 ΟΥΚΒΟΥΒ μν[ήμης χάριτιν

Biz Antonius Byblos ve Antonia Rodope yaşarken ve aklımız başımızdayken burada, birbirimize güven duyarak ve bu dostluğumuzun hatırasını koruyarak bu (mezarı) yaptırдық...

Str.1: Βύβλος nadir kullanılan bir isim olarak görülmektedir. İsmine kullanımına ilişkin Küçük Asya epigrafik belgelerinde bir örnek bulunmamaktadır. Karşılaşılan diğer üç örnek için bk. IG X,2,1, no. 68-69; IG XII,5, no. 172.

Str. 6-7: φιλοφρόσωνις = φιλοφροσύνης. η harfinin ι harfine dönüşümü için bk. Gignac 1976, 235.

Yazıtta Yunan isimleri taşıyan Byblos ve Rodope'nin hayattalarken kendileri için bu altarı diktirdikleri görülmektedir. Her ikisinin de Antonius *nomen gentiliciumu* taşıyor olması ailenin Roma vatandaşlığı almış olmasına işaret etmektedir. Ancak kesin bir tarih vermek mümkün değildir. Yazıtın son satırlarındaki kırıklıktan dolayı okunamayan kısımda mezar hakkından yararlanabilmeleri adına çocuk ya da çocuklarının ismine yer verilmiş olabilir.

Tarih: Harf karakterine göre İÖ 1.-İS 1. yüzyıla tarihlenebilir. *Omega ve sigma* harfleri karakteristik harfler olarak Geç Hellenistik özellikleri göstermektedir.

No. 4. Nike'nin Mezar Yazıtı (fig. 4)

Mermer Stel. Bul. Yeri: Hıdırlar Köyü. Taş yerinde korunmaktadır. Env. No.: -- ; Ölçüleri: Y.: 120 cm; G.: 65 cm; D.: 28 cm; H.: 4-4,5 cm.

Hıdırlık Köyü'nde Hamit Öztürk'ün evinin batı köşe taşı olarak kullanılan yazıtın köyün 4 km kadar kuzeyindeki Sayalar mevkiinden getirildiği belirtilmiştir. Bahsedilen mevkiinin 2-3 km. kadar batısında ise Roma Dönemi kalıntıları olduğu

rapor edilmiştir. Eserde kırıklar ve aşınmalar mevcuttur. Basık alınlık kısmında çiçek betimi, yazıtın altında ise ayna, yün sepeti, tarak, iğ ve öreke betimlemeleri görülmektedir. Stelin üzerinde düzensiz yazılmış 6 satırlık Eski Yunanca yazıt oldukça iyi okunmaktadır.

D(is) M(anibus)
 2 Ποθεινός
 Νείκη γυνη-
 4 κὶ γλυκυτά-
 τη μνή-
 μης χάρις.

Yeraltı Tanrılarına!

Potheinos pek tatlı karısı Nike için anısı vesilesiyle yaptırdı.

Str. 1: *Dis Manibus*: İS 1. yüzyıldan itibaren kullanılmaya başlayan “yer altı tanrılarına” anlamındaki *formula*, daha sonraları DIS MAN ve D M şeklinde kısaltılarak kullanılmaya devam etmiştir. Bu *formuladan* sonra ölen şahsın adı *genetivus* ve *dativus* halde verilerek bir kompozisyon oluşturulabildiği gibi, bu örnekte olduğu üzere mezarı yaptıran şahıs *nominativus* halde başlatılarak *formula* giriş niteliğinde bir yakarma olarak da kullanılabilir¹².

Küçük Asya’da Roma etkisi ile kullanılmaya başlanmış olan “Dis Manibus”, Eski Yunanca kaleme alınmış yazıtlarda genellikle Θ(εοῖς) Κ(αταχθονίους) olarak yer almaktadır. Ancak nadir de olsa Yunanca yazıtlarda buradaki gibi Latince formunun kullanıldığı da görülmektedir¹³.

Str. 2: Ποθεινός: “özlemi çekilen, arzu edilen” anlamlarına gelen ve yazıtlarda daha çok sıfat olarak yer alan kelime çok nadir şahıs ismi olarak belgelennmiştir. Küçük Asya’da sadece bir örnekte rastlanılmaktadır, bk. IHadrianoi, no. 180; kadın şahıs ismi olarak kullanılmasına ilişkin ise bk. IErythrai, no. 331

Tarih: Karakteristik harfler (paralel/eşkenar dörtgen şeklindeki *omikron* ve *theta*) ve düzensiz yazım şekli Roma İmparatorluğu’nun geç dönemlerine işaret etmektedir. Yine yukarıda da bahsedildiği üzere *Dis Manibus* söz kalıbının sadece baş harflerinin kullanılarak kısaltılmış olması da geç dönem özelliklerindedir. Olasılıkla İS 4. yüzyıla tarihlenebilir.

12 Sandys 1919, 62; Keppie 1991, 107; Cooley 2012; 61, 421.

13 Melitene’den bir örnek için bk. SEG 20, 109.

No. 5. Fragman (fig. 5)

Mermer Stel. Bul. Yeri: Emremsultan türbe bahçesi. Taş yerinde korunmaktadır.
Env. No.: -- ; Ölçüleri: Y.: 70 cm; G.: 30 cm; D.: 31 cm; HY.: 3,5 cm.

Eser, Emremsultan türbe bahçesinde bulunan Müslüman mezarlığında yeniden kullanılmıştır. Ön yüzde sadece satır sonlarındaki harflerin okunabildiği 7 satırlık fragman şeklinde Eski Yunanca yazıt mevcuttur.

..... Ι Σ Α Λ Α [

2 ... Ι Ι Ο Υ Π Ε Π Ο [

.... Τ Ι • Κ Λ [

4 Α Ι Ε Γ [

..... Τ Α • [

6 Θ Ε [

..... Τ Α [

Müslüman mezarlığındaki kullanımından önce bir kez daha devşirme olarak kullanılmış olması muhtemel olan taşın büyük bir kısmı tıraşlanmıştır. Ayrıca kırık kısımları da bulunan eserin bir kısmının kesildiği de belirlenmiştir. Dolayısıyla satır başlarını ve sonları tespit edebilmek ve herhangi bir tamamlama önerisinde bulunmak mümkün değildir.

Str. 4: ... κ]αὶ ἐγ[γόνοις ... ?

Tarih: Harf karakterine göre Roma İmparatorluk Dönemi'ne tarihlenebilir.

Bibliyografya ve Kısaltmalar

- Aphrodisias McCabe D. F., *Aphrodisias Inscriptions. Texts and List*, The Institute for Advanced Study, Princeton 1991.
- Arslan – Cinemre – Erdoğan 2011
Arslan, M. – O. Cinemre – T. Erdoğan, “Dadastana Nekropolü 2009 Yılı Kurtarma Kazısı”, MKKS 19, 327-340.
- Arslan v.d. 2011
Arslan, M. – M. Metin – O. Cinemre – T. Çelik – Ü. Devecioğlu, “Juliopolis Nekropolü 2009 Yılı Kurtarma Kazısı”, MKKS 19, 271-304.
- Arslan v.d. 2012
Arslan, M. – M. Metin – O. Cinemre – T. Çelik – M. Türkmen, “Juliopolis Nekropolü 2010 Yılı Kazı Çalışmaları”, MKKS 20, 177-214.
- AS
Anatolian Studies.
- Avcu 2016
Avcu F., “Nallıhan Çevresinden Yeni Yazıtlar: Sulpicii Ailesi”, *Vir Doctus Anatolicus Studies In Memory of Sencer Şahin* (ed. B. Takmer – E. N. Akdoğu Arca – N. Gökalgöz), İstanbul, 116-121.
- Avcu – Doğan 2014
Avcu, F. – Y. Doğan, “Epigraphic Research around Juliopolis II: New Inscriptions from Nallıhan”, *Gephyra* 11, 88-99.
- BCH
Bulletin de Correspondance Hellénique.
- Bernard – Bernard 1960
Bernard, A. – E. Bernard, *Les inscriptions grecques et latines du Colosse de Memnon*. Institut Français d’Archéologie Orientale, Bibliothèque d’étude 31, Paris.
- Bernard – Étienne 1969
Bernard, A. – B. Étienne, *Les Inscriptions grecques de Philae, I-II*, Paris.
- Cinemre 2013
Cinemre, O., “Juliopolis Nekropolü 2012 Yılı Kazı Çalışmaları”, 22. Müze Çalışmaları ve Kurtarma Kazıları Sempozyumu, 407-426.
- Cooley 2012
Cooley, S. O., *The Cambridge Manual of Latin Epigraphy*, Cambridge.
- Devecioğlu 2011
Devecioğlu, Ü., “Juliopolis Kazıları Sikke Buluntuları ve Sonuçları”, *Geçmişten Geleceğe Türkiye’de Müzecilik Sempozyumu V*, Ankara.
- EA
Epigraphica Anatolica.
- Gignac 1976
Gignac, F. T., *A Grammar of the Greek Papyri of the Roman and Byzantine Periods I, Phonology*, Milano.
- Golden 1988
Golden, M., “Did the Ancients Care When Their Children Died?”, *Greece & Rome* 35/2, 152-163.
- Günel – Yurttagül – Yağcı 1992
Günel, T. – E. Yurttagül – R. Yağcı, “Çayırhan – Gülşehri Nekropol Alanı Kurtarma Kazısı 1991”, *Anadolu Medeniyetleri Müzesi 1991 Yıllığı*, 29-70.
- Güney 2016
Güney, H., “New Inscriptions from Choria Considiana: Çalçak Roman Nekropolis”, *AS* 66, 125-139.

- IG Inscriptiones Graecae.
- IGBulg Inscriptiones Graecae in Bulgaria repertae.
- IGUR Moretti L., *Inscriptiones graecae urbis Romae*, Roma 1969-1990.
- IErythrai Engelmann, H. – R. Merkelbach, *Die Inschriften von Erythrai und Klazomenai*, Bonn 1973.
- IHadrianoi Schwertheim, E., *Die Inschriften von Hadrianoi und Hadrianeia*, Bonn 1987.
- IKibyra Corsten, Th., *Die Inschriften von Kibyra*, Bonn 2002.
- Keppie 1991 Keppie, L., *Understanding Roman Inscriptions*, The Johns Hopkins University Press, Baltimore.
- Laes 2004 Laes, C., “Children and Accidents in Roman Antiquity”, *Ancient Society* 34, 153-170.
- Laes 2008 Laes, C., “Learning from Silence. Disabled Children in Roman Antiquity”, *Arctos* 42, 85-122.
- LSJ Liddell, H. G. – R. Scott, *A Greek-English Lexicon*. Revised and augmented throughout by Sir Henry Stuart Jones. With the assistance of Roderick McKenzie, Oxford 1940.
- Marek 2000 Marek, C., “Der höchste, beste, grösste, allmächtige Gott. Inschriften aus Nordkleinasien”, *EA* 32, 129-146.
- Marek-Adak 2016 Marek, C. – M. Adak, *Epigraphische Forschungen in Bithynien, Paphlagonien, Galatien und Pontos*, *Philia Suppl.* 2, İstanbul.
- Mendel 1903 Mendel, G., “Inscriptions de Bithynie et de Paphlagonie”, *BCH* 27, 314-333.
- Merkelbach – Stauber 1998
Merkelbach, R. – J. Stauber, *Steinepigramme aus dem Griechischen Osten I. Die Westküste Kleinasien von Knidos bis Ilion*, Münih-Lepzig.
- Merkelbach – Stauber 2001
Merkelbach, R. – J. Stauber, *Steinepigramme aus dem Griechischen Osten II. Die Nordküste Kleinasien Marmarameer und Pontos*, Münih-Lepzig
- C.Onur 2014 Onur, C., “Epigraphic Research around Juliopolis III: Roman and Byzantine Inscriptions from Doğandere and Juliopolis”, *Gephyra* 11, 101-113.
- Onur 2014 Onur, F., “Epigraphic Research around Juliopolis I: A Historical and Geographical Overview”, *Gephyra* 11, 65-83.
- RECAM II Mitchell, S. – D. French – J. Greenhalgh, *Regional Epigraphic Catalogues of Asia Minor II, The Ankara District, the Inscriptions of North Galatia*, British Institute of Archaeology at Ankara Monograph no:4, 1982.
- Rizakis 2008 Rizakis, A. D., “Achaïe III. Les cités achéennes: épigraphie et histoire”, *Meletēmata (Kentron Hellenikēs kai Romaikēs Archaïotētos)* 55, Athens.

Sağır – Metin – Cinemre 2015

Sağır, E. – M. Metin – O. Cinemre, “Juliopolis Nekropolü 2013 Yılı Kazısı”, MKKS 23 151-170.

Sağır – Metin – Çelik 2016

Sağır, E. – M. Metin – T. Çelik, “Juliopolis Nekropolü 2015 Yılı Kazısı”, MKKS 25 665-683.

Sandys 1919

Sandys, J. E., Latin Epigraphy. An Introduction to the Study of Latin Inscriptions, Cambridge.

SEG

Supplementum Epigraphicum Graecarum.

Solin 1982

Solin, H., Die Griechischen Personennamen in Rom Ein Namenbuch, Band II, Berlin-Newyork.

Fig. 1 Elpis'in mezar taşı

Fig. 1a

Fig. 2 Claudii ailesinin mezar taşı

Fig. 2a

Fig. 2b

Fig. 3 Nike'nin Mezar Taşı

Fig. 4 Antonius Byblos ve Antonia Rodope'nin Mezar taşı

Fig. 5 Fragman

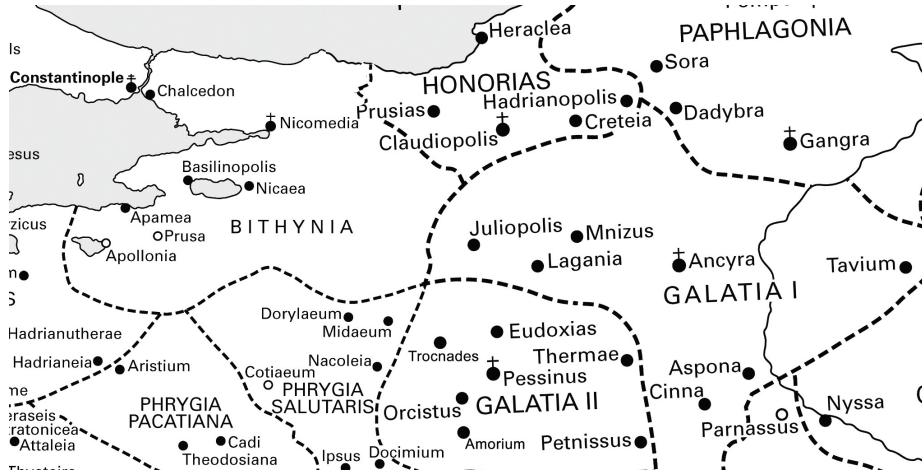

Fig. 6 Iuliopolis